

**ИНТЕРВЈУ ПЕТРЕ ШТУЈБЕР (PETRA STUIBER), НОВИНАРКЕ
АУСТРИЈСКОГ ДНЕВНОГ ЛИСТА СТАНДАРД (DER STANDARD) СА
ТОМАСОМ ФОЛКОМ (THOMAS VOLK), ОБЈАВЉЕН 15. НОВЕМБРА
2015. ГОДИНЕ**

Превод

DOI: 10.7251/BPGVL3415373M

УДК: 323.285::28(047.53)

**“ИСЛАМИСТИЧКЕ ГРУПЕ У ЕКСПАНЗИЈИ”
ИНТЕРВЈУ
ПЕТРА ШТУЈБЕР**

15. новембар 2015, 15.20

Западна друштва морају бити спремна да џихадисти планирају све спектакуларније нападе, каже исламолог Томас Фолк

СТАНДАРД: Видео који је објавила Исламска држава нема датума настанка. Да ли ипак мислите да је он аутентичан?

Фолк: Веома је вјероватно да иза ових варварских дјела у Паризу стоје слѣдбеници Исламске државе. Међутим, нејасно је да ли постоји директна временска веза са тим видеом. Јер, мора се рећи да ови удари за Исламску државу долазе у правом тренутку. Поново постоји тенденција да се поврате изгубљена подручја – као што је сада језидско упориште Сињар. Осим тога је инфраструктура Исламске државе у слабљењу. Важни борци, познати и на Западу, као што су Британац Џихади Џон (Jihadi John) и бивши њемачки гангста репер Денис Кусперт (Denis Cuspert) су очито мртви. То је лоше за Исламску државу, зато што њој стално требају еуфоризирајући успјеси како би непрестано регрутовала нове присталице. Сулуди спектакуларни напади као што је онај у Паризу за Исламску државу су добродошли, зато што овакво безобзирно насиље ствара нове симпатизере.

СТАНДАРД: Шта је, дакле, порука дешавања у Паризу?

Фолк: Она се односи на све нас и гласи: Нигдје се не осјећајте безбједно! Исламска држава је још у прошлости јасно дала до знања да се неће ограничити на Ирак и Сирију. Ради се о транснационалном концепту. Циљ је поновно успостављање калифата, а слѣдбеници ИД себе сматрају онима који ће тај циљ остварити. Постоје најаве да је

сљедећи циљ заузимање Истамбула и Рима - као центра хришћанства. Неки циљем сматрају и Париз, како би западна друштва била погођена у срце. Ми морамо бити спремни за то.

СТАНДАРД: Значи, можемо очекивати нове нападе?

Фолк: Да. С тим морамо рачунати. Осим тога исламистички тероризам непрестано врши нове и жешће нападе и на другим подручјима, како би привлачила и одржавала пажњу. Најприје је било појединачних погубљења и одсијецања глава. Када се у западним медијима престало говорити о томе, почело се са групним егзекуцијама и тако даље. Кад се престало адекватно извјештавати о звјерствима у Сирији и Ираку, активности су се прошириле на Запад. Перфидност ове терористичке групе је у томе да она не дјелује у великим ћелијама, већ преко појединаца, који су углавном социјализовани у западним друштвима. Ради се о суперлативима, а то значи да се са терористичким нападима иде и на друга мјеста. Порука ових напада нама, западним слободним друштвима, треба да гласи: Ви сте одавно наш циљ, ми ћемо вас терорисати кад год то будемо хтјели.

СТАНДАРД: Зашто Париз, зашто у овом тренутку?

Фолк: Морамо то детаљно сагледати. Напад на стадион на коме је био француски предсједник, на концертну салу као напад на западну музику, коју исламизам категорично одбацује, пуцњеви на ресторане и кафиће – ту се ради о нашем западњачком начину живота, који се не само презире, већ се жели уништити. Порука гласи: „Свако може бити сљедећи, не осјећајте се сигурно.“ Нажалост, морамо рачунати с тим да ће напади у Паризу довести до спирале новог насиља, јер су Ал-Каида и Исламска држава организације које се међусобно надмећу. Не би, дакле, било чудо кад би и Ал-Каида реаговала.

СТАНДАРД: Јесу ли државе које већ дјелују против Исламске државе на Блиском истоку више угрожене од других земаља као што је нпр. Аустрија? На једном предавању у Грацу у мјесецу марту рекли сте да је и Аустрија угрожена.

Фолк: Тероризам се не може искалкулисати, у томе и јесте његова опасност. Не постоје безбједне зоне против исламистичког утицаја. Исламизам сезаснива на салафизму, који наш западни стил живота и наше вриједности не само презире, него жели и да уништи. Ова политичко-исламистичка идеологија себе сматра бољим начином суживота. Само најмањи дио исламиста је спреман на насиље, а то су цихадисти. То је најопаснији дио, зато што они дјелују као појединци, што значи да се то може десити свугдје.

СТАНДАРД: Већина атентатора су, како се чини, били Французи. Може ли се рећи да су данашњи терористи резултат неуспјеле интеграције у прошлости?

Фолк: Код ових људи се ради о вјерским аналфабетама. Они своју вјеру не схватају у њеном контексту, у њеном историјском развоју. Они из Курана и других вјерских списа издвајају фразе које се добро уклапају у њихову слику свијета. То, међутим, не значи да се овдје аутоматски ради о слабо образованим слојевима. И образовани људи се могу предати овој идеологији из разних разлога. Због тога је образовање вјероучитеља и имама исто тако веома важно: Мора бити јасно да се ови текстови морају тумачити и ускладити са данашњим друштвеним окружењем. Исто тако од неизмјерне је важности и пријевремена квалитетна настава о исламу у школама, како би млади људи били наоружани против такозваних обмањивача народа.

СТАНДАРД: Шта исламске вјерске заједнице могу да учине?

Фолк: Интернет је од огромне важности. Када бисте хтјели да се на интернету информисете о исламу, одмах бисте дошли до исламистичких сајтова. То тако не би смјело да буде. Муслиманске заједнице, образовне установе, вјеронаука – сви се овдје позивају да се активније укључе на интернет, како би представили реалистичну слику ислама, а не исламистичку. У САД постоји красна платформа „Average Mohamed“, која одлично дјелује против екстремизма. Ово би могло бити узор. Од неизмјерне важности су муслимански душебрижници у казним заводима. Управо у ситуацији хапшења, када су људи рањиви и кад траже нови живот, они су исто тако лака мета за екстремистичке идеологије. Не би било чудно, кад би међу атентаторима у Паризу било и оних који су раније били у затвору.

СТАНДАРД: Код западног становништва постоји растући отпор против доласка све већег броја избјеглица из Сирије, који тренутно желе у Европу. Разлог за страх је да се на овај начин понегдје прокријумчаре и нови спавачи Исламске државе. Утврђено је да је један од атентатора наводно регистрован као избјеглица. Да ли то потврђује тај страх?

Фолк: Прије свега, бјекство једанаест милиона Сиријаца је хуманитарна катастрофа. Ту треба помоћи на свим нивоима и прије свега покушати да се рат оконча. Наравно да се не може искључити да међу хиљадама избјеглица има и оних који у глави носе исламистичке мисли. Али примарно се мора страховати да у Европу не стигне вал нових атентатора. Јер, већина атентатора су држављани наших друштава, а то је много горе и опасније. Они су дио тих слободних, демократских друштава, а ипак слиједе такву идеологију. Због тога се морамо забринути.

СТАНДАРД: Француски предсједник Франсоа Оланд је на атентате реаговао веома одлучним и милитантним ријечима и најавио немилосрдне прогоне у земљи и иностранству. Шта Француска може још учинити, осим да учествује у бомбардовању? Да ли да пошаље копнене трупе?

Фолк: Најважнија Оландова порука била је баш она права: Ми не смијемо дозволити да нас сва ова дешавања сламају. То они и хоће. Реакција мора бити супротна од тога. Ми не смијемо престајати да се окупљамо, да приређујемо концерте и фудбалске утакмице, да излазимо и живимо нашим западним начином живота. Најгоре би било кад бисмо се одрекли наших слободарских идеја. Исламизам је продукт модерног доба и ми у глобалном свијету примјеђујемо да је он у све већој експанзији. На то морамо реаговати. Морамо јасно рећи и то да исламизам нема одговора за садашњост и будућност. Он живи само од величања и славе раног ислама.

СТАНДАРД: Ипак: Да ли Запад треба јаче интервенисати него до сада у Ираку, у Сирији?

Фолк: Интервенција Запада до сада је увијек доводила до новог напредовања исламистичких група. То смо видјели у Пакистану и Ираку. Када би Запад сада умарширао у подручја која контролише Исламска држава, а која су по површини величине Велике Британије, то би био највећи пропагандни успјех за Исламску државу и имало би још већи мултипликаторни ефекат. Морамо јасно дати до знања да се нећемо предавати.

СТАНДАРД: Чињеница је да попуштамо. Послије сваког терористичког напада грађанска права су, барем привремено, била много ограничена.

Фолк: Истина је да је ситуација понекад очајна. Све то није лако. С једне стране морамо остати на тлу владавине права. С друге стране морамо још боље пратити одређене групе, јер једноставно морамо имати представу о томе шта оне планирају. На примјер, морамо пратити групу легалистичких исламиста као што су Муслиманска браћа или покрет Мили Горуш. Они су аполитични и ненасилни. Ипак, они су у својој идеологији у супротности с нашим демократским, либералним друштвима. У Њемачкој ми пратимо ове групе. Аустрија то не чини. Мислим да је то грешка.

(Petra Stuibler, 15. 11. 2015.)

**НЕОПХОДНИ НОВИ ХИТНИ РАЗГОВОРИ О СИРИЈИ
АНАЛИЗА
ГУДРУН ХАРЕР¹**

(Текст објављен 15. новембра 2015. у аустријском дневном листу „Der Standard“.)

Чланови Међународне групе за подршку Сирији (International Syria Support Group) нису се могли сложити о томе шта је земљи потребно. Недостаје консензус о актерима у преговорима

Догађаји у Паризу наметнули су преговорима о Сирију у Бечу (“Syria Talks”) нову хитну потребу: Организације као што је Исламска држава црпе енергију из сукоба као што је онај у Сирији. Јединства око тога зашто се рат у Сирији толико разбуктао, што је довело до успона Исламске државе и других цихадистичких група, међутим, већ дуго нема. За САД и њихове партнере у регији Асадов режим остаје главна мука, док Русија указује на то да је Исламска држава продукт инвазије САД у Ираку 2003. године.

Група земаља и организација, која ће се поново срести за отприлике мјесец дана, овај пут вјероватно не у Бечу, сада има и назив, односно скраћеницу: ISSG, International Syria Support Group (Међународна група за подршку Сирији). Чланице групе су: ЕУ, Организација уједињених нација, Арапска лига, пет сила Уједињених нација са правом вета (САД, Велика Британија, Француска, Русија и Кина), плус Њемачка и Италија, Иран и Турска, као и арапске земље Египат, Саудијска Арабија, Ирак, Јордан, Либан, Оман, Катар и Уједињени Арапски Емирати.

Ко је терорист, а ко побуњеник

Јордан ће координисати тешку вјежбу, да војне и тајне службе сведе на најмањи заједнички именилац, које појединце и групе, које се боре у Сирији, треба оквалификовати као “терористи”. То није код свих тако једноставно као што је код Исламске државе и филијале Ал-Каиде у Сирији, Нусра фронта. То се, међутим, мора ријешити, да би започео

1 Гудрун Харер (Gudrun Harrer), рођена 24. фебруара 1959. у Шваненштату (Schwanenstadt) је аустријска новинарка и експерт за Блиски исток. Од 1998. године је шеф ресора за спољњу политику у аустријском дневном листу “Der Standard”.

политички процес. За то се предвиђа почетак 2016. године. То је веома амбициозан циљ.

Сиријске групе и појединци, који ће сједити за столом, морају прихватити “принципе” које је Бечка група утврдила крајем октобра. Не би смио бити проблем да се они спроведу, и то чим прије.

Прво устав, а онда избори

Политички процес који предлаже Међународна група за подршку Сирији (ISSG) сличан је прелазним процесима који су били постављени за Ирак после 2003. године и за земље “арапског прољећа” Тунис, Египат, Либију и Јемен: договор о новом систему, а након тога избори. Постоје ипак веома битне разлике. У случају Сирије прво је потребно примирје, а стари режим је још ту.

Осим тога, док је у Ираку, Тунису, Египту и Либији нови устав донесен после првих привремених избора, дакле од стране представника народа, у случају Сирије се актери који се доведу за преговарачки сто, а које одреди Међународна група за подршку Сирији, морају договорити о новом поретку. У том погледу одлучујуће ће бити то да сиријски представници буду стварно репрезентативни, иначе ће устав имати проблем са легитимношћу.

И у Јемену је тражење консензуса трајало мјесецима на Националној дигиталној конференцији, али се до устава није дошло, као што није ни у Либији. Прелазни процес донекле функционише само у Тунису.

За ово је предвиђено вријеме од шест мјесеци, како би се успоставила нова управа и отпочео процес доношења устава, а у року од 18 мјесеци треба да буду одржани избори. То је, дакле, годину и по дана. То звучи и јест дуго, али ако се сагледају други покушаји доношења устава у арапским земљама за, то је реално.

Међународна група за подршку Сирији (ISSG) ће користити и Савјет безбједности Уједињених нација: на примјер за одобрење мисије за контролу примирја, за коју се, с обзиром на ситуацију у Сирији, не може баш тачно знати како ће она изгледати. Жеља за примирјем изричито искључује војне акције против Исламске државе, Нусра фронта и других џихадиста, око којих се још мора постићи договор.

Париз је, колико год то било страшно, подржавао нови дипломатски курс према Сирији, али дубоке разлике у мишљењима између САД и Русије, а још више између Саудијске Арабије и Ирана, још постоје. У овом другом случају, прије може доћи до међусобног рата, него до заједничке изградње мира.

(Gudrun Harrer, 15.11.2015)

Интервју Петре Штујбер (Petra Stuiber), новинарке аустријског дневног листа ...

Превео и прилагодио:
Миленко Мршић²

Оригинални текстови преузети са интернет страница:

- <http://derstandard.at/2000025741469/Terrorexperte-Islamistischen-Gruppen-geht-es-um-Superlativen>

- <http://derstandard.at/2000025778518/Neue-Dringlichkeit-fuer-Gespraechе-ueber-Syrien>

² Наставник њемачког језика, Висока школа унутрашњих послова Бања Лука, email: mrsicm@yahoo.com